

het schrijven en spreken met geweldmiddelen verboden.

Dat is meten met twee maten.

Nu zijn de ideeën van Rosenberg wel eenigszins fel gekleurd.

Maar wanneer men er eens uitspraken naast legt, die bij de Nationaal-socialisten toch als „officieel” gelden, en wel ter hoogste instantie (uitspraken van Hitler zelf), dan blijkt in veel gevallen, dat ze in wezen op elkaar lijken als twee druppels water. Zoo staat Hitlers boek „Mein Kampf” op hetzelfde standpunt van „bloed en bodem”, van rassenverschil en rassenstrijd in stee van klassenverschil en klassenstrijd⁴; principieel op een zuiverheidens standpunt, al verluidd het ook in een officieel schrijven namens den minister voor propaganda en volksvoorlichting, dat rassenverschil iets is, dat maar een „biologische kwestie is, die als zoodanig met religie niets te maken heeft”.

Het komt dus hierop neer, dat het „positieve Christendom” van het Nationaal-socialisme hierin bestaat, dat het sympathiseert met en steun verleent aan een principieelheidens beweging, maar de werkelijk positieve Christenen op allerlei wijze bemoeilijkt.

O.

B.

4) Men lette op het geringe verschil in woorden; zoo dicht als de termen naar den klank bij elkaar komen, zoo dicht liggen ze principieel ook bij elkaar; het is slechts een accentverlegging. Communisme en Nationaal-socialisme zijn verwant, al hebben ze ook de grootste ruzie; dat is meer een kenteekening van personen, die elkaar zeer na verwant zijn. Ook in de wreede praktijk is er vaak overeenkomst bij beide!

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

„Onze luchtmacht.”

Zoo is door één onzer predikanten genoemd de N.C.R.(adio)V.: „de luchtmacht van het koninkrijk der hemelen”.

Inderdaad een scherpe, originele typeering, waarop zelfs Kerk en Vrede-mensen geen aanmerking hoeven te maken. En nu is het heusch wel van belang, dat we die luchtmacht op peil houden, en zoo noodig, nog steeds uitbreiden — want we moeten gewapend zijn in den geestelijken strijd.

Om de beteekenis van den Christelijken radio-omroep te laten zien voor den geestelijken strijd van onzen tijd, heeft het bestuur van de N.C.R.V. 7 November jl. een persconferentie gehouden. Daartoe waren vooral uitgenoodigd predikanten en redacteuren van kerkelijke bladen — en de kennis die genoemde dominees-redacteuren dien dag hebben opgestoken, moeten ze uitdragen, omdat „ons volk” breder onderwezen worde in het stuk van de N.C.R.V. en derzelver doel en werk.

Om een niet al te dorre, technische uiteenzetting te krijgen, zal het wel t beste zijn als we zoo van dien dag wat indrukken en indrukjes geven, volgens het bekende recept van: „t nuttige en t aangename vereenigen.”

Dat was trouwens die heele dag; t nut was ons zeer aangenaam, en het aangename ons zeer nut.

Hulde aan de(n) organisator(en) van deze persconferentie — t was alles tot in de puntjes verzorgd!

t Leek, toen we daar in Hilversum aankwamen, werkelijk een beetje op een predikantenconferentie. In tram, trein en autobus zie je mekaar er al op aan — da's óók een dominee — tja, t is nou eenmaal niet anders, maar je kent ze d'r toch zoo maar uit. Uilebrillen, slobkousen, pullovers, of al wat een mensch daartoe trekken kan, zijn niet bij machte, dat te camoufleren.

Goed, daar waren we dan bij mekaar. Bijna allemaal Kerkbode-redacteuren. Daar had je ze nou, zoo maar op een grooten hoop.

Kerkbode-redacteuren, die wekelijks, of om de veertien dagen, op ons volk worden losgelaten, wel 150 bij mekaar, in één zaal, zoo maar, alsof het allemaal tamme, onschuldige menschen zijn.

Ze dronken koffie — vrij consumptie —, en ze rookten sigaren — vrij rooken — en ze zaten met elkaar wat in den nevel; t was voor sommigen misschien wel goed, dat ze mekaar niet al te best zagen, hoewel anderen weer niet van nevel houden. Gelukkig, dat niet alle menschen het met elkaar eens zijn. Waar bleef je dan met je 150 redacteuren? Je kunt ze toch niet op wachtgeld zetten?

Maar — hoe dan ook — dat op denzelfden wortel stoelende gezelschap werd door den voorzitter van de N.C.R.V. vriendelijk verwelkomd. Na dat welkom heeft de heer Van der Deure in een keurige speech het werk en het doel van de N.C.R.V. uiteengezet. Door die rede en de beantwoording van de gestelde vragen, hebben we een

overzicht gekregen dat ieder bevredigde. Blij dat we het eens zoo gehoord hebben.

t Moet wel goed zijn, als u ook uit die toespraak het een en ander hoort. Eerlijkheidshalve moet ik er bij zeggen, dat we niet eens aantekeningen hoefden te maken — we kregen van alle belangrijke gebeurtenissen van dezen dag een keurig gelypt overzicht. En omdat dit geen preek is, wordt het u er ook bijverteld! Je moet de menschen anders niet in de keuken laten kijken, leeren we vroeger op college. Zoo zij het.

U begrijpt, het ging dien dag niet er om, hoe ver de techniek al gevorderd is, al hoorden we, zooals straks bliken zal, daar wel wat van. t Ging natuurlijk vooral, zooals de heer van der Deure zei, „om de geestelijke beteekenis van wat door die techniek dag in, dag uit gebracht wordt over ons volk en tot ver buiten de grenzen, om de beteekenis van den invloed, welken de omroep door de levende stem uitoefent op onze geheele nationale cultuur”.

Wat nu de samenstelling der vereeniging betreft (ik volg de rede van Mr van der Deure), u weet wel dat er plaats is voor alle orthodox-protestantsche christenen.

Om alle geharrewar te voorkomen, mag er in geen enkel bestuurscollege meer dan de helft van de leden behooren tot dezelfde kerkgemeenschap. Zoo van elke kerk een paar, ze noemen dat interkerkelijk, geloof ik. Nu moet je nooit op een woord vallen (je hebt van die Kerkbode-redacteuren die dat doen...), maar je moet toch ook niet een mooi woord zoo'n raren inhoud geven.

Interkerkelijk is toch niet twee van die, en twee van die en twee van die, zoolang de voorraad strekt, of tot je „de voornaamsten” gehad hebt?

Maar enfin, wat niet is, kan nog komen, en vanwege de zwakheid des vleesches moeten blijkaar zoo de moeilijkheden vooralsnog worden gemitiged. Jammer dat we nog niet verder en „rijper” zijn! Overigens een geschikt punt voor een sappig polemiekje.

Een belangrijk deel van de programma's vormen de kerkuitzendingen, vertelt de voorzitter verder.

Daar zorgt een apart comité voor, moet u weten, want, mijn lezer en lezeres, ook op dit terrein liggen voetangels en klemmen. Iedereen wil graag hebben waar hij meent recht op te hebben, en om alle kerken en zoo te vriend te houden... enfin, u begrijpt wel. Zoo'n kerkuitzending hoeft u niets te kosten — alleen de Gereformeerde Kerken verzorgen deze diensten (financieel) zelf — omdat zij ze beschouwen als gewone dienst des Woords.

En nu moet u nooit boos worden als Ds A uit B preekt, en niet Ds C die ook in B „staat” en die u liever wou hooren — want dat doet niet de N.C.R.V. maar het comité van iedere kerk.

Misschien kan deze opmerking enkele gezichten doen opklaren (je hebt van die menschen die direct opvliegen, daar weten de heeren van de N.C.R.V. ook van) en wegnemen wat u verhinderde u als lid op te geven...

Daar zijn echter nog meer twistappeltjes, niet alleen onder Kerkbode-redacteuren. Ook bij gewone menschen.

Eén er van is: uitvoeringen der Christelijke zangvereenigingen.

Ja, een mensch moet wel eens kiezen. En t gaat hiermee net als het, volgens van Andel, moet gaan met dominees-en-teksten: niet om, maar er mee verlegen.

Wie wil er nou niet eens graag voor de radio zingen, in koor, of alléén, en iedereen, zegt de heer van der Deure, meent recht te hebben voor den Omroep op te treden. Moet je tegen dominees zeggen, dat een mensch vermeende rechten heeft — reageren ze automatisch op...

En niet alleen dat, maar ook allerlei losse individuen, als daar zijn, wel niet alle, maar dan toch vele musici, letterkundigen, leeraren, godsdienstonderwijzers, en dan staat er in het ons verstrekte communiqué „enz.” Net zooiets als met het stenogram van de redevoeringen in ons Parlement, de leelijke woorden komen er niet in; want dat „enz.” heette in „toorspronkelijk”... „en dominees”... Ja, en dat is geen verdachtmaking, maar écht waar: „Als U bij dit en bij dat (dat maak ik er bij, S.) niet zorgt, dat ik voor de radio spreek, zal ik zorgen, dat er 300 menschen bedanken!” Oef, oef, mijn blanke broeder-collega!

Je zou je geneeren óók dominee te zijn. Zangvereenigingen, dominees, musici enz., denkt er nou eens om, dat u dat vriendelijke vermaningje van Mr van der Deure ter harte neemt!

Den ongeduldigen N.C.R.V.-ers zij voorts medegedeeld, dat de studio-bouw een voorwerp is van voortdurende zorg; er wordt onafgebroken aan gewerkt.

Als het klaar is, hoort u het wel — en die f140.000 blijven wel bewaard en geven nog rente ook. Als er nu maar geen devaluatie komt en zoo, och, daar moet u niet over praten, dat wekt onrust, en trouwens. U weet misschien niet eens wat het precies is; vraagt u het eens aan die 150 uitgelezen mannen, voornoemd.

En nu we het dan toch over geld hebben, en we zoo eventjes en passant een getal van f140.000 (zes cijfers!) konden neerschrijven, willen we over de financiën maar verder praten. Je portemonnaie

zou er van gaan jeuken — ik hoor u al zeggen „dat doen dominees-portemonnaies toch gauw”, ach, wat is het wapen der verdachtmaking toch scherp.

Mr van der Deure zei: de menschen denken dat de N.C.R.V. in t geld zwemt. Nou, eerlijk gezegd... ik dacht er aan dat Dr Kuyper óók zoo goed zeggen kon wat er in t hart van de menschen die naar hem luisterden, omging.

Maar werkelijk, dat valt wat mee, of tegen, net wat u wilt, ik bedoel die zwemmerij. In elk geval zwemt ze dan nog maar in t ondiepe bad.

Kijk eens, de zaak zit zóó.

Gelukkig vloeien de inkomsten nog al aardig t Water blijft zwoot op peil.

Maar al groeit het ledental en dies ook het kapitaal — de uitgaven worden ook steeds grooter.

Maar zegt u, wie bezuinigt er nu niet. Kan dan de N. C. R. V. niet soberder leven?

U begrijpt de 150-op-denzelfden-wortel spitsten de ooren.

Z.

S.

(Slot volgt.)

PERSSCHOUW

„Zum tode Gesiegt”, of „Zum tode Gesündigt”?

Ik heb eens den bekenden Dr Hans Lilje hooren spreken voor een universitaire kring, ergens in Duitschland, over de techniek. De spreker is bekend door zijn geschrift: „Das technische Zeitalter”. In de redevoering kwam o.m. de uitspraak voor, dat de mensch in de techniek overwonnen heeft, maar — het was een Pyrrhus-overwinning: de mensch at zich den dood er aan. „Er hat gesiegt, aber er hat sich tod gesiegt”.

Er zijn er meer, die er zoo over denken. Dat blijkt b.v. uit volgende opmerking, die ik ontleen aan „De Christelijke Technicus”, orgaan van de Nederlandsche Vereeniging van Christelijke Technici. Daarin schrijft de redacteur, de heer A. C. Vreugdenhil, het volgende:

Een van mijn beste vrienden zei deze week tegen me: „Weet je wel dat de naam „christelijke technicus” eigenlijk een contradictio in terminis is?”

Helaas wist ik dat niet en ik vroeg bescheiden om een nadere explicatie.

„Ja, zie je,” zei hij, „ik ben een trouw lezer van „De School met den Bijbel” en daarin stond eenige jaren geleden, dat de techniek een vloek geworden is, bijgevolg kan een technicus niet christelijk zijn en een christen geen technicus.”

Hierop geageert de redacteur als volgt:

Natuurlijk wilde ik een poging doen om tegen de meening van dat weekblad in mijn vriend tot andere gedachten te brengen. Maar hij weerde ze af en zei, dat hij mij een kaart zou overhandigen, waarop duidelijk te zien was, dat de techniek toch werkelijk een vloek was geworden, althans zich op dit moment goddelijke eigenschappen ging toekennen en zich tegenover Gods Almacht ging plaatsen.

De kaart heb ik thans voor me liggen en ik veronderstel dat meerderen zich er al aan zullen hebben geërgerd.

Men ziet daarop den hemel geopend en door de wolken heen, kruijt men dan een gezicht op de aarde. Groote en machtige vliegtuigen, waaraan de hakenkruisvlag en de Deutsche driekleur wapperen, vervullen het luchtruim boven een zeer uitgestrekt vliegtuigterrein.

Boven de wolken ziet men de hemelpoort, ook al versierd met guirlandes in de Deutsche kleuren en door de geopende deur, waaruit het hemelsche licht ons tegenstraalt, zweven tal van engelen, naar de opening in de wolken, om zich te verlustigen in het grootsche schouwspel van de moderne vliegtuigen in de lucht. Ze klappen in de handen en zijn vol van verbazing over de kundigheden van den mensch. En in een groote fauteuil en omgeven door de engelen zit voor de hemelpoort Petrus (zullen we maar zeggen, maar misschien is nog wel een hooger Wezen bedoeld) met een zeer langen baard en met een ouderwetse Deutsche pijp, welke tot aan den grond reikt en op het goedge gelaat van dezen zeerouden grijsaard is het duidelijk te zien met welk een groote verwondering en goedgunstig welgevallen hij het spel van het menschenkind gadeslaat.

De kaart vertoont overigens kennelijk de teekenen van een propagandakaart voor de groote luchtvaart: „Grossflugtag!” prijkt boven dit tafereel en de keerszijde laat niet in het onzekere, dat de „Deutsche Lufthansa A.G.” op deze wijze moet worden bevorderd.

Het spreekt vanzelf, dat wij een techniek, welke zich op deze wijze wil meten met Gods Almacht, tot in den grond van ons hart veroordeelen. Een christelijke technicus, welke zich dit ten doel stelt, is inderdaad niet christelijk.

Maar een land, dat zich van zulke propagandamiddelen voor een groot openbaar vervoermiddel bedienen wil, is eveneens al bedenkelijk ver van het christendom afgedwaald. En dan mag Göring honderdmaal, zooals laatst weer in de Saar, verklaren dat het christendom in Duitschland zal worden hooggehouden, maar het moderne heidendom is onder tusschen bezig met groote stappen zich van Duitschland meester te maken.

De opmerking lijkt ons volkomen juist. Want een „overwinning” is pas overwinning, als zij ons in het leven bevestigt en versterkt. Daarom kan men niet „zum Tode siegen”, ook niet in de techniek, de cultuur. Men kan slechts „zum Tode sündigen”. En natuurlijk dan óók in de cultuur. Het is goed, dat de

redacteur van ger... volgende „toepass...

En, mutatis m... precies hetzelfde... Och, het lijk... Er zijn „de ger... vol schrijven, m... En hoor, hoe z... socialistische li...

Wij veroorde... als de vuilighe... en zelfs natio... hoofd van tulle...

En zullen wa... naar een zan... daar zingen ze... van het christ... bewaard, te... volksenooten... maar even ha... inginnendag el...

„Treden voor... eer alleen te z... de techniek e... zoo noodig teg... we pas christe...

„De Groene An... Vroeger teis... dat er dan t... bloei van hee... wel niet plots... krachtig mer... een plaag. He... nieuwe ziekte... voor; op het... king heradem... de epidemie... tegenstand ge... heid van de l... gemaakt.

Epidemieën... voor. Daarent... andere ca... ting, immers... is. En even... physieke epid... besmetting t... Het fascisme... aanbidding... geweld, dit... vermoelde m... uitermate a... uit, wanneer... tuur in de... nationaal-soc...

Er zijn er c... van de regeer... haar ambtena... teekens eracht... te stellen wat... een artikel „V... Marchant. Het...

„De alger... nadruk, dat... ambtenaar, d... den leider... aan de Reg... Niemand... daarvoor is... verstandig... alleen, dat... wingen.

En wat l... gezegd, zij l... hem een an... Hij gehoorz... zich naar... als willig... Albarda, di... tueret zich... den beste... Maar als... afgelegd na... bij uitnemet... persoonlijk... gelukkig w... En dan l... om te bes... gezagsoffen... De Reger... zijn. Zij lu...

Men kent h... het dialect va... van de N.S.I...

Langs d... tot zijn ta... dit institu... de Overhee... tieke p a r... Het is t... ogenblik g... bij hem k... op de Bij... het institu... tot een li... Regering...

N.S.B.-ers... lijdende indi... telijke sch... deze als j... nietigd. I... leider” ge...

1) De redactie werd gevraagd, een persconferentie der N. C. R.(adio) V. bij te wonen. Bij verhindering van den redacteur was schrijver van dit artikel zoo vriendelijk, in zijn plaats te gaan. Redactie.